

Hoe werkt debatteren?

Wanneer je debatteert, moet je een standpunt (durven) innemen en dat onderbouwen met argumenten. Om debatteren te oefenen ben je soms verplicht voor- of tegenstander. Dat is niet zo makkelijk. Toch heeft dat een meerwaarde, want zo leer je je inleven in de ander en kan je bewijzen dat je goed in debatteren bent.

Debatteren is spreken, maar ook goed luisteren. Wie goed luistert, zal ook goed kunnen reageren. Debatteren doen mensen door met elkaar te praten over een stelling. De een is voor de stelling, de ander is tegen de stelling. Er zijn verschillende soorten debatten. Denk aan rechtbanken, in de Tweede Kamer, maar ook tijdens vergaderingen op school. Debatteer je zelf wel eens?

Denk aan bijvoorbeeld:

- Je wilt graag iets leuks doen tijdens de vakantie, maar je weet niet wat. Je overlegt met je ouders wat je kunt gaan doen.
- Je hebt voor je verjaardag geld gekregen om iets moois voor jezelf te kopen. Je hebt besloten te sparen voor een fiets, maar je weet nog niet welke fiets. Je overlegt met je familie en komt met argumenten waarom je voor een bepaalde fiets kiest.

Verschillende rollen tijdens een debat

Debatleider

- introduceert de debaters (voor- en tegenstanders) en juryleden
- bewaakt de regels
- kan ingrijpen en houdt de tijd in de gaten.
- kan pauze inlassen voor overleg

Timekeeper

Houdt de tijd in de gaten en geeft aan wanneer de tijd verstreken is. Als er een pauze wordt ingelast, stopt timekeeper de klok en start de klok na de pauze

Voorstanders (propositie)

Dit team geeft argumenten vóór de stelling.

Tegenstanders (oppositie)

Dit team geeft argumenten tegen de stelling.

Publiek

Voor- en tegenstanders moeten het publiek proberen te overtuigen. Het publiek kan vragen stellen en speelt soms een rol in de beoordeling. Het publiek mag tijdens de freeze de teams helpen.

Jurering

De debatten worden beoordeeld door een jury. Deze jury moet zich houden aan twee belangrijke regels. Allereerst mogen juryleden hun persoonlijke mening over de stelling niet laten meewegen bij de beoordeling van het debat. Elk team krijgt dan evenveel kans om het debat te winnen. Daarnaast beoordelen juryleden alleen wat er tijdens het debat is gezegd: argumenten die een jurylid zelf zou kunnen bedenken worden niet meegewogen.

Jurycriteria

De jury let tijdens het debat op drie dingen: de presentatie van de debaters, de argumentatie en het teamwork (samenwerking).

1. Presentatie

Om te beoordelen of de debaters goed presenteren, let de jury op vier onderdelen:

- 👉 Ogen: richt de debater zich op de jury en het publiek?
- 👉 Kan de debater spreken zonder te veel hulp van een opgeschreven tekst?
- 👉 Stem: zijn het spreektempo en volume passend en overtuigend?
- 👉 Lichaamstaal: staat de debater stevig en maakt hij ondersteunende handgebaren?
- 👉 Geloven de debaters in wat ze zeggen?

2. Argumentatie

Om te beoordelen of de debaters goed argumenteren, let de jury op drie onderdelen:

- 👉 Legt de debater het argument goed uit en geeft hij er voorbeelden en feiten bij?
- 👉 Luistert de debater goed naar wat zijn tegenstanders én teamgenoten zeggen?
- 👉 Zit er structuur in de argumenten?

3. Teamwork

Om te beoordelen of de debaters een goed team vormen, let de jury op drie onderdelen:

- 👉 Participatie: komen alle leerlingen van het team aan het woord?
- 👉 Ondersteuning: helpen de teamleden elkaar?
- 👉 Aansluiting: sluiten de verschillende fases op elkaar aan?

4. Conclusie

In de conclusie wordt uitgelegd waarom het team het meest gelijk heeft. De jury let hier op 2 onderdelen:

- 👉 Worden de verschillen uitgelegd?
- 👉 Ondersteuning: helpen de teamleden elkaar?

Eervolle vermeldingen

Aan het einde van het debat wordt dus altijd vermeld wie er op een positieve manier opviel tijdens het debat. Hiervoor zijn geen criteria, maar we willen de uitblinkers wel in het zonnetje zetten!

Hoe verloopt een voorronde?

Het team

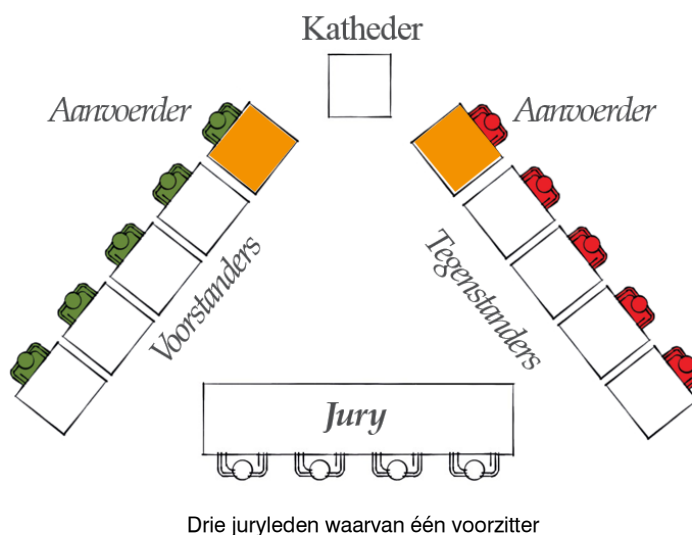
Ieder debatteam bestaat uit vijf leerlingen waarvan er één de aanvoerder is.

De stellingen

De debatten gaan altijd over een stelling, bijvoorbeeld 'Elk kind moet minstens 3 uur buiten spelen per dag' of 'Op school moet iedereen verplicht fruit eten'. De teams moeten zowel de voorstanders- als de tegenstanderspositie voorbereiden. Pas vlak voor het debat wordt bekendgemaakt welk team voor en welk team tegen is.

Debatopstelling

De debatzaal wordt ingericht zoals is afgebeeld in onderstaand schema. Debaters spreken in het midden van de zaal. Tegenover het kathedr zitten de juryleden achter een tafel.

De debatvorm

Het debat bestaat uit vijf fases. Iedere fase heeft zijn eigen functie. De fases hebben we samengevat in onderstaand schema.

- De debatleider legt uit wat de regels zijn en de opzet van het debat. Er is een PowerPoint presentatie in de zaal waarop dit (en de stellingen) zichtbaar voor iedereen is.
- De debatleider licht de stelling toe en maakt, via kop-en-munt gooien, bekend welk team voor en welk team tegen de stelling is.
- Paar minuten pauze voor de teams om te schakelen naar hun rol.
- Drie debat rondes volgen, dus met twee voor de leerlingen bekende stellingen en een verassingstelling. Deze stelling hebben de teams niet voorbereid.

<i>Fase</i>	<i>Spreker</i>	<i>Tijdsduur</i>	<i>Inhoud</i>
opzetfase	Aanvoerder* voorstanders	1:30	Argumenten vóór de stelling uitleggen
	Aanvoerder* tegenstanders	1:30	Argumenten tegen de stelling uitleggen
reactiefase	Alle sprekers/teamleden	5:00	Reageren op tegenargumenten en eigen argumenten versterken.
freeze	Alle sprekers + achterban	1:30	Overleg ter voorbereiding op de conclusiefase.
conclusiefase	Debaters tegenstanders	1:00	Concluderende slotzin tegen de stelling. (samenvatten)
	Debaters voorstanders	1:00	Concluderende slotzin vóór de stelling. (samenvatten)

Het debat bestaat uit vier fases. Iedere fase heeft zijn eigen functie. Hieronder leggen we ze uit.

De opzetfase

Het debat begint met het geven van een hand aan het andere team. Daarna spreken de twee aanvoerders ieder anderhalve minuut om de stelling te verdedigen of aan te vallen. In deze anderhalve minuut geven zij aan wat de argumenten van hun team zijn om voor of tegen de stelling te zijn. De aanvoerder van de voorstanders begint. Beide aanvoerders spreken vanachter het kathedr/ of aan het 'hoofd' van de teams.

De reactiefase

De reactiefase duurt vijf minuten. In deze fase doen alle vijf de debaters van beide teams mee en zijn er geen vaste spreektijden. De bedoeling is dat de teams om en om reageren op de argumenten van het andere team. De reactiefase wordt geleid door de debatleider. Hij geeft deelnemers het woord en zorgt ervoor dat beide teams evenveel aan het woord komen. Als een deelnemer iets wil zeggen, gaat hij staan en wacht tot de debatleider hem het woord geeft.

De freeze-fase

Als de tijd voor de reactiefase verstreken is, roept de debatleider "Freeze!". De spreker die dan nog aan het woord is, moet onmiddellijk stoppen met praten. In de freeze-fase ligt het debat even stil. Beide teams krijgen anderhalve minuut de tijd om met elkaar te overleggen en zich voor te bereiden op de conclusiefase. Daarna roept de debatleider "Go!" en kan de volgende fase beginnen.

De conclusiefase

In de conclusiefase mag per team één debater een slotzin zeggen: één zin die volgens hem samenvat waar het debat om heeft gedraaid en aangeeft waarom zijn team het debat gewonnen heeft. Dit natuurlijk op basis van alle argumenten die tijdens het debat naar voren zijn gekomen. Eerst krijgt de debater van de tegenstanders het woord voor hun slotzin, de voorstanders daarna. Per team mogen alle slotzinnen maximaal één minuut duren en de debaters spreken, net als in de reactiefase, staand van hun plaats. De taak van de sprekers is om het debat zo goed mogelijk samen te vatten, zodat het voor de jury duidelijk wordt dat hun team gewonnen heeft.

Opzetfase: de aanvoedersspeech

De aanvoerders in de opzetfase vertellen hun argumenten op een bijzondere manier. Namelijk via de kop-romp-staart-structuur. Dat is een handige manier om te zorgen dat de jury alle argumenten goed kan herkennen en onthouden. Dat gaat als volgt:

Kop

Eerst trek je de aandacht van het publiek. De aandacht krijg je via de aandachtstrekker: een statement, een mooie slogan of een duidelijke vraag. Daarna kondigt de debater kort en duidelijk aan waar hij het over gaat hebben. Het meest makkelijke is om dit de stelling te laten zijn. Alle debaters zijn per slot van rekening voor of tegen een stelling. Daarna noemt de aanvoerder alvast de twee of drie belangrijkste argumenten. (Niet meer dan drie! Daarvoor is de tijd te kort.) Hierbij is het belangrijk dat een leerling dat doet door te labelen en te tellen. Labelen betekent dat er een naam aan het argument wordt gegeven: je plakt er als het ware een label aan. De beste labels zijn maar één woord. Hier volgt een voorbeeld van een duidelijke kop:

“We zien het de laatste tijd steeds meer: drukte door dagjesmensen. Zo ook in dierentuinen, waar het inmiddels rijen dik staat met toeschouwers die aapjes kijken. Dieren zijn puur vermaak geworden en dat vinden wij niet kunnen: *dierentuinen moeten verboden worden*. Ik heb daarvoor drie argumenten. 1. Meer bewegingsruimte 2. Sociale interactie met soortgenoten en 3. Rustiger bestaan.”

Romp

Hierna komt de romp. Hier geef je uitleg bij je argumenten.

Ons eerste argument is meer bewegingsruimte. Het is voor een dier niet gezond om in zo'n kleine ruimte opgesloten te zitten, want dan krijgen ze te weinig natuurlijke beweging. Ze blijven op deze manier zitten met energie die ze niet kwijt kunnen. Ons tweede argument is sociale interactie.....

Staart

Na het uitleggen van je drie argumenten, noem je je argumenten nogmaals een keertje. Dat lijkt misschien overdreven, maar zo zorg je er zeker voor dat de jury al je argumenten gehoord heeft. Ze kunnen het namelijk niet – zoals in een boek – ergens nog teruglezen. Dit doe je door nog een laatste keer de labels op te noemen.

Sluit je betoog altijd af met een mooie uitsmijter. Dat kan de stelling zijn of een mooie spreuk. Maar let op: vertel de jury nooit; 'dit was het' of 'meer heb ik niet'. Vergeet niet dat het laatste wat je zegt vaak het beste blijft hangen. Maak daar dus goed gebruik van.